

20.5.2025

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen vanhusneuvoston kannanotto koskien ikäihmisen seksuaalista hyväksikäyttöä

Kuka suojelee meidän vanhuksiamme seksuaaliselta väkivallalta?

Viimeaikaiset uutiset kertovat karua kieltä kotihoidossa olevien vanhusten epäillyistä seksuaalirikoksista. Vanhukset ovat usein riippuvaisia muiden avusta ja ovat myös puolustuskyvyttömiä, kun heitä autetaan suljettujen ovien takana ilman silminnäkijöitä. Mitä siellä silloin tapahtuu ja uskaltaako vanhus kertoa siitä jollekin? Seksuaalirikokset ja muu hyväksikäyttö ikäihmisten kohdalla jäävät helposti piiloon koska heidän kokemuksiaan ja kertomuksiaan ei aina uskota tai ne jäävät kuulematta.

Jos vanhuksella käy esim. kotipalvelu niin hyvinvointialueella tulisi olla käytössä ennalta ilmoittamattomia tarkastuskäyntejä, jossa he keräisivät asiakaskokemuksia. Pitäisikö vanhusten omaisten olla valvettuina ja tarkkailla tilannetta? Myös toisen kotihoitajan olisi aika ajoin hyvä käydä vanhuksen luona ja tehdä havaintoja.

Ensimmäinen toimenpide on pyytää rikosrekisteriote ennen työsuhteen alkua, niin hyvinvointialueen työntekijöiltä kuten kaikilta yksityisiä palveluja tarjoavilta. Vanhusneuvosto haluaisi tietää mihin tehtäviin valittavalta voi nykyisin pyytää rikosrekisteriotetta?

Rikosrekisteriotteellakaan ei saada selville kuin pahimmat tapaukset. Valintatilanteessa on vaikeaa saada selkoa hakijan "vaarallisuudesta" tehtävään. Eli lienee hoitolaitosten valvontaviranomaisilla yksi asia lisää valvottavana.

Haavoittuvassa asemassa olevan ikäihmisen seksuaalinen häirintä on ehdottomasti tuomittava teko ja siihen syyllistyneet pitää saada vastaamaan teoistaan.

Omaisten ja vanhuksen koko hoitohenkilöstön on kuunneltava herkällä korvalla vanhuksen asioita, jotta mahdollinen seksuaalinen häirintä voidaan tuoda julki. Valistusta ja koulutusta lisäämällä asiakkaiden oikeuksista lienee yksi konsti.

Jos epäilee vanhuksen seksuaalista hyväksikäyttöä, niin kenelle siitä pitäisi kertoa? Olisi hyvä, jos olisi selkeät ohjeet, vaikkapa puhelinnumero tai sähköpostiosoite.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen vanhusneuvoston puolesta,
Inga-Maija Hyppölä, puheenjohtaja